

Қазақстан 2050

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2021

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ
FACULTY OF BIOLOGY AND BIOTECHNOLOGY

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 года

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2021

Алматы
«Қазақ университеті»
2021

Редакциялық тобы:

б.ғ.д., профессор, ҚР ҰҒА корр. мүш. Заядан Б.К., б.ғ.к., доцент Садвақасова А.К., б.ғ.к., доцент Инелова З.А., б.ғ.к., профессор Кустубаева А.М., б.ғ.д., профессор Курманбаева М.С., б.ғ.к., доцент Жунусбаева Ж.К., б.ғ.к., доцент Кистаубаева А.С., ЖҒК төрайымы, б.ғ.к., аға оқытушы Сыдыкбекова Р.К., СҒЗЖ төрайымы, PhD, доценттің м.а. Омирбекова А.А., оқытушы Хасенғазиева Г.Қ., оқытушы Исаева Н.Б., оқытушы Бекмағамбетова Н.Т., оқытушы Доктырбай Г.

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты студенттер мен жас ғалымдардың халықаралық ғылыми конференция материалдары. Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 376 б.

ISBN 978-601-04-5259-6

КАРТОП ТОЗАҢҚАПТАР КУЛЬТУРАСЫНДА КАЛЛУСОГЕНЕЗГЕ ҚОРЕКТІК ОРТА ҚҰРАМЫ МЕН ГЕНОТИПІНІҢ ӘСЕРІ

Сәрсенбек Б.Т., Тұрғамбек А.Қ.

Ғылыми жетекшісі: доцент, б.ғ.к., Турашева С.К.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті, Алматы қ., 050040,
e-mail: turgambekk.a@gmail.com

Морфогенездің нақты жолын (эмбриогенез немесе органогенез) жүзеге асыру донорлық өсімдіктің генетикалық және физиологиялық сипаттамасымен, сондай-ақ, қоректік ортаның құрамымен, ең алдымен фитогормондармен анықталады.

Картоптың тозаңқаптар культурасында андрогенездің тиімділігі үшін қоректік орта өте маңызды болып табылады. Өсімдіктің тозаңқаптар культурасында жиі қолданылатын Нич, N₆, МС секілді қоректік орталардың скринингі жүргізілді. Бұл қоректік орталардың бір-бірінен негізгі айырмашылығы олардың құрамындағы азот көздері мен азот мөлшеріне байланысты. МС және N₆ қоректік орталарында азот көздері KNO₃ және (NH₄)SO₄ болып табылады. МС және N₆ орталарындағы KNO₃ мөлшері сәйкесінше – 1900 мг/л және 2830 мг/л. N₆ ортасының құрамында (NH₄)SO₄ мөлшері – 463 мг/л. Нич қоректік ортасының құрамындағы азот көзі KNO₃ – 950 мг/л және NH₄NO₃ – 720 мг/л.

Тозаңқаптар культурасында жиі қолданылатын МС, Нич және N₆ қоректік орталарында сахарозаның 20 г/л және БАП 1,5 мг/л концентрациясы бойынша тәжірибе жүргізілді. Бастапқы материал ретінде картоптың жергілікті екі сорты – Жолбарыс және Нартау алынды.

Нич қоректік ортасындағы Жолбарыс сортында каллусогенез индукциясы 16,68±0,52%, ал Нартау сортында 14,76±0,46% құрады. N₆ ортасындағы Жолбарыс сортында каллусогенез жиілігі 10,32±0,42%, Нартау сортында 9,6±0,39% құрады. МС ортасында каллусогенез индукциясы айтарлықтай төмен және Жолбарыс сортында 3,51±0,94% және Нартау сортында 2,7±0,46% құрады. Нич қоректік ортасындағы Нартау сортында каллусогенез жиілігі МС ортасымен салыстырғанда 5,4 есе көп болғандығы атап өтілді. Жолбарыс сортында каллусогенез жиілігі МС ортасына қарағанда Нич қоректік ортасында 6,17 есе артық болды. Алынған нәтижелерге сүйене отырып, зерттелетін сорттар үшін Нич қоректік ортасы тиімді болып табылады деген қорытынды жасауға болады.

Дисперсиялық талдау нәтижелері бойынша каллусогенез индукциясына қоректік орта айтарлықтай әсер көрсетеді (қатысу үлесі 59,9%). Генотиптің қатысу үлесі 2,4% құрады. Бірақ генотип пен ортаның әрекеттесу үлесі 37,5% құрады. Қорыта айтқанда, каллусогенез индукциясы үшін тиімді орта ретінде Нич ортасы таңдалды.

Райдинова А.Т. ПРОДУКЦИЯ БИОПЛАСТИКА ПОЧВЕННЫМИ БАКТЕРИЯМИ.....	320
Сантай Б.Ә., Турдиев Т.Т., Рымханова Н.Қ. ТАҢҚУРАЙ СОРТТАРЫН IN VITRO ЖАҒДАЙЫНДА КЛОНДЫ МИКРОКӨБЕЙТУ ҮШІН ҚОРЕКТІК ОРТАНЫ ОҢТАЙЛАНДЫРУ	321
Сантай Б.Ә., Турдиев Т.Т., Рымханова Н.Қ. IN VITRO ЖАҒДАЙДА КЛОНДЫ МИКРОКӨБЕЙТУ ЖОЛЫМЕН АЛЫНҒАН ТАҢҚУРАЙ СОРЕТТАРЫ МЕН ҮЛГІЛЕРІНІҢ БЕЙІМДЕЛУІН АРТТЫРУ	322
Сәрсенбек Б.Т., Тұрғамбек А.Қ. КАРТОП ТОЗАҢҚАПТАР КУЛЬТУРАСЫНДА КАЛУСОГЕНЕЗГЕ ҚОРЕКТІК ОРТА ҚҰРАМЫ МЕН ГЕНОТИПНІҢ ӨСЕРІ.....	323
Серғалиқызы Ж., Серік А.А., Серікова А.Б., Мураталиева Г. Я. КҮРІШТІҢ СУСПЕНЗИЯЛЫ ДАҚЫЛЫНА НЕГІЗДЕЛГЕН α -АМИЛАЗАНЫҢ ФЕРМЕНТТІК ПРЕПАРАТТАРЫН АЛУ (ORYZA SATIVA.....	324
Тлеубекова Д.А., Ыбраи С.Н., Шакиров А.З., Кайратова З.К., Ділмұрат А. АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ КҮРІШ АЛҚАБЫНЫҢ ТОПЫРАҒЫНАН АЗОТ ФИКСАЦИЯЛАЙТЫН ЦИАНОБАКТЕРИЯ ШТАМДАРЫН БӨЛІП АЛУ	325
Токтасын У.С., Акиметова Д.М., Аскар А.Ж. ВЛИЯНИЕ САЛИЦИЛОВОЙ КИСЛОТЫ НА ВОДОПОГЛОЩАЮЩУЮ СПОСОБНОСТЬ ПШЕНИЦЫ.....	326
Тоқтырова Д.С. ЖАРКЕНТ ЫСТЫҚ ГЕОТЕРМАЛДЫ КӨЗІНЕН ТЕРМОСТАБИЛЬДІ ФЕРМЕНТ-ПРОДУЦЕНТТЕРІН БӨЛІП АЛУ	327
Торегелдиева А.Е., Шаймерденова У., Бахытұлы Қ., Ибатова А. МҰНАЙПЛАСТ СУЛАРЫНАН БӨЛІНІП АЛЫНҒАН МИКРОБ ДАҚЫЛДАРЫНЫҢ АНТАГОНИСТІК БЕЛСЕНДІЛІГІН АНЫҚТАУ	328
Төкен А.И. ӨСУДІ СТИМУЛДЕЙТІН БЕЛСЕНДІЛІГІ БАР ЦИАНОБАКТЕРИЯЛАРДЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДА ПАЙДАЛАНУ	329
Тұрғанбай С.Ж., Куралбек Д.М., Әзімбай М.М., Серікбай Ә.Ә. ӘР ТҮРЛІ ЖОҒАРЫ САТЫДАҒЫ СУ ӨСІМДІКТЕРІНЕ АУЫР МЕТАЛДАРДЫҢ (ZN, CD, PB, CU) ӨСЕРІН ЗЕРТТЕУ	330
Тұрсынбек О.Қ., Юлдашева Ж.П., Хамит Г.И., Касенова К.Ж. СТЕВИЯНЫҢ ЖАҢА ФОРМАЛАРЫН АЛУДА КОЛХИЦИННІҢ ТИГІЗЕТІН ӨСЕРІН ЗЕРТТЕУ	331
Уматаева Т.К. ЗЫҒЫР СОРТТАРЫ (LINUM USITATISSIMUM L.) ЖАСУШАЛАРЫНЫҢ КАДМИЙ ИОНДАРЫНЫҢ ӨСЕРІНЕ ҚАРСЫ РЕАКЦИЯСЫ.....	332
Умбетова Л.Р., Мендыбаева А.С. ИНКАПСУЛЯЦИЯ МОЛОЧНОКИСЛЫХ БАКТЕРИЙ ВО ВНЕКЛЕТОЧНЫЙ МАТРИКС, ПРОДУЦИРУЕМЫЙ BACILLUS SUBTILIS.....	333
Уразова Г. М., Халжигитова Б. Е. АЛЬБИНИЗМ ЖӘНЕ ШИЗОФРЕНИЯ АУРУЛАРЫНЫҢ ДАМУЫНА ЖАУАП БЕРЕТІН ГЕНДЕР МЕН МИРНК-ЛАР.....	334
Усманова А.Д. РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ ЭНДОФИТНЫХ БАКТЕРИЙ В ТКАНЯХ И ОРГАНАХ РАЗЛИЧНЫХ ВИДОВ РАСТЕНИЙ	335
Худайбергенова А.С. СҮТ САРЫСУЫНДА АШЫТҚЫ ДАҚЫЛДАРЫНЫҢ ӨСУ ДИНАМИКАСЫН ЖӘНЕ БЕЛОК ЖИНАҚТАУШЫ ҚАРҚЫНДЫЛЫҒЫН ЗЕРТТЕУ	336
Шаймерденова Ұ.Т., Нұрмахан Ж.Ә., Сайранбекова Н.Р. МҰНАЙПЛАСТ СУЫНДА АБОРИГЕНДІ МИКРООРГАНИЗМДЕРДІҢ ӨСУІН ЫНТАЛАНДЫРУ	337
Шакирова Ә.Е. ҚАЙТА ӨНДЕУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ АРҚЫЛЫ ТАҒАМДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БИОТЫҢАЙТҚЫШҚА АЙНАЛДЫРУ	338
Шактай Н. Қ., Тортай М. К., Ермекова Ә. Қ., Юсуфалиева Н. А КОЛЛЕКЦИЯЛЫҚ ЦИАНОБАКТЕРИЯ ДАҚЫЛДАРЫН САҚТАУ ӘДІСТЕМЕЛЕРІНЕ БАҒА БЕРУ	339
Шүкүрбек М.Ж. ЖОҒАРҒЫ БЕЛОК ЖИНАҚТАУШЫ БЕЛСЕНДІЛІККЕ ИЕ АШЫТҚЫ КОНСОРЦИУМДАРЫН ҚҰРАСТЫРУ	340
Шырынова Б.Ә., Карагаева А.З., Абай Г. ИССЛЕДОВАНИЕ МИКРОФЛОРЫ КИСЛОМОЛОЧНОГО ТРАДИЦИОННОГО НАПИТКА – ШУБАТА.....	341
Ысқақ Г.Т. СТЕВИЯ ҚОСЫЛҒАН БИОШӘЙ КОМПОНЕНТТЕРІНІҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН ЗЕРТТЕУ	342

Юлдашева Ж.П., Хамит Г.И., Касенова К.Ж., Тұрсынбек О.Қ. СТЕВИЯ РЕГЕНЕРАНТТАРЫН ТОПЫРАҚҚА КӨШІРУ ЖӘНЕ АККЛИМАТИЗАЦИЯЛАУ	343
Aidarbekova A., Manarbekova S., Turagaldiyeva Y., Utetleuova A. RESEARCH AND DETERMINATION OF AROMA-FORMING COMPOUNDS OF LACTIC ACID BACTERIA	344
Aldabayeva K., Bexultan A. THE INFLUENCE OF INOCULATION OF SEEDS BY STRAINS OF OIL-OXIDIZING MICROORGANISMS ON MORPHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PLANTS	345
Alipuly Mukhtar STUDY OF THE ROLE OF GC CONTENT IN MICRORNA IN SILICO	346
Azhmuratova A., Abilda A. IMPROVING THE TECHNOLOGY OF GROWING SPRING WHEAT	347
Bozymbayeva N., Orazgaliyev A., Utebayeva A. ISOLATION OF ACTIVE CULTURES OF LIPID-PRODUCING MICROALGAE FOR BIODIESEL PRODUCTION	348
Danagul Omarova PREDICTION OF CHRONIC LYMPHOCYTIC LEUKAEMIA – ASSOCIATED miRNAs AND THEIR TARGET GENES	349
Kassymzhan R.D. THE EFFECT OF OOLONG AND PU-ERH TEA CONSUMPTION ON THE METABOLISM, EFFECTIVENESS, AND BENEFITS OF THE DIET.....	350
Khristenko A.A. DEVELOPMENT OF IN VITRO INTRODUCTION AND CRYOPRESERVATION OF SOME FRUIT AND BERRY CROPS.....	351
Kurbangaliyeva T.A., Amirova A.K., Dossymbetova S.A. OBTAINING OF IN VITRO TISSUE CULTURE OF ORIGANUM VULGARE	352
Kurmet Inkar POTENTIAL OF RHIZOSPHERE BACTERIA FOR BIOREMEDIATION OF OIL-CONTAMINATED SOILS	353
Talipova A.B. PHYSICO-CHEMICAL PROPERTIES OF A BIOACTIVE NANOCOMPOSITE MATERIAL BASED ON BACTERIAL CELLULOSE AND HYDROXYAPATITE	354
Tolepbayeva N. O., Baimagambetova Zh. A. SYNERGISTIC EFFECTS OF TWO PLANT BIOSTIMULANTS ON TOMATO PLANTS IN THE TURKESTAN REGIONAL SOIL	355
Saduakas E.A., Sametova K.B., Seilbekova A.A. STUDY OF PHYSIOLOGICAL AND VALUE BREEDING TRAITS OF SOFT WHEAT DOUBLED HAPLOIDS: OBTAINING DOUBLED HAPLOIDS OF WHEAT	356
Sailygara A.A., Bissembayeva G.S. A STUDY OF THE INDOOR PLANT ALOE VERA, WHICH HAS MEDICINAL PROPERTIES.....	357
Yernaimanova B. MiRNAs AND THEIR TARGET GENES ASSOCIATED WITH THE DEVELOPMENT OF ACUTE MYELOID LEUKEMIA	358
Zholaushibayeva D.A. PREDICTION OF ACUTE LYMPHOBLASTIC LEUKEMIA – ASSOCIATED MIRNAS AND THEIR TARGET GENES.....	359

**«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ**

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

ИБ 14387

Басуға 05.04.2021 жылы қол қойылды. Формат 60x84 1/16.

Көлемі 2,1 б. т. Тапсырыс №3254. Таралымы 5 дана.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.